Nadere toelichting taakmutaties, integratie-uitkering (IU) en decentralisatie-uitkering (DU) Septembercirculaire 2026

Taakmutaties zijn wijzigingen in het Gemeentefonds die extra taken of inspanningen met zich meebrengen. Daarnaast kunnen extra taken ook verlopen via een integratie- of decentralisatie uitkering. Hieronder is een nadere toelichting opgenomen van de grootste wijzigingen.

bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Taakmutaties						
1. Uitvoeringskosten inburgering	24					
2A. Wet Versterking regie volkshuisvesting: uitvoeringskosten	103	107	108	109	111	112
2B. Wet Versterking regie volkshuisvesting: integrale dienstverlening	7	2	3	3	3	3
Subtotaal taakmutaties	134	109	111	112	114	115
Integratie- en decentralisatie-uitkeringen						
3. Spreidingswet	33					
4. Veerkracht en weerbaarheid	21					
5. Openbare bibliotheken		105				
6. IBO problematische schulden		15	15	15	15	15
Subtotaal integratie- en decentralisatie-uitkeringen	54	120	15	15	15	15
Totaal taakmutaties, integratie- en decentralisatie-uitkeringen	**188**	**229**	**126**	**127**	**129**	**130**

(positief getal = voordelig; negatief getal = nadelig)

Taakmutaties

1. Uitvoeringskosten inburgering
Uit het onderzoek naar de betaalbaarheid van de Wet inburgering 2021, blijkt dat gemeenten een tekort hebben op de uitvoeringskosten. Dit tekort is grotendeels terug te voeren op grotere aantallen inburgeringsplichtigen dan vooraf geraamd. Om gemeenten hierin tegemoet te komen, stelt het ministerie van SZW in extra middelen beschikbaar voor het jaar 2026. De middelen zijn erop gericht om te zorgen dat gemeenten hun wettelijke taken kunnen blijven uitvoeren. In het voorjaar volgen de middelen voor 2027 en 2028.

2A. Wet Versterking regie volkshuisvesting: uitvoeringskosten
Met de inwerkingtreding van het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting ontstaan extra werkzaamheden voor de medeoverheden. In een onderzoek is vastgesteld dat deze werkzaamheden financiële gevolgen hebben voor gemeenten (en provincies) in de vorm van incidentele en structurele uitvoeringslasten.

2B. Wet Versterking regie volkshuisvesting: integrale dienstverlening
Met de inwerkingtreding van het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting ontstaan extra werkzaamheden voor de medeoverheden. Naar aanleiding van de inzichten over de opgave op het gebied van wonen met zorg moeten gemeenten hun Wmo-beleidsplan bijstellen om aan te geven hoe ze in samenwerking met aanbieders zorg dragen voor integrale dienstverlening (wonen, zorg en ondersteuning).

C. Integratie- en decentralisatie-uitkeringen

3. Spreidingswet
Vanuit de Spreidingswet hebben gemeenten een taak in het realiseren van opvangplekken. Zij ontvangen hiervoor in 2026 middelen vanuit het gemeentefonds.

4. Veerkracht en weerbaarheid
Het ministerie van SZW spant zich in voor het bevorderen van de sociale stabiliteit en samenhang van de Nederlandse samenleving. In totaal ontvangen 25 gemeenten een bijdrage voor het uitvoeren van activiteiten in dit kader. Zeewolde ontvangt een bijdrage van afgerond € 21.000,-.

5. Openbare bibliotheken
Het doel van de uitkering is gemeenten en provincies in staat te stellen te voldoen aan de gewijzigde Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob). Het college van burgemeester en wethouders moet met deze zorgplicht voorzien in een aanbod van bibliotheekvoorzieningen. Gemeenten ontvangen hiertoe een bijdrage in 2027. Voor de jaren erna zijn de middelen (nog) niet toegevoegd aan het gemeentefonds. Hiermee dus (nog) geen structurele bijdrage.

6. IBO problematische schulden
Het kabinet heeft een pakket aan maatregelen ingevoerd om problematische schulden fundamenteel aan te pakken. Gemeenten hadden hiervoor de afgelopen jaren al middelen ontvangen die nu structureel worden vanaf 2027.